

LEL 2022. gada individuālā čempionāta priekšsacīkšu konkurss „No abakas līdz žuzām”****

ATBILDES Rīga 29.01.2022.

Konkurss sastāv no 60 visplašāko tēmu loku aptverošiem jautājumiem un uzdevumiem, kas sadalīti 2 blokos, katrā pa 30. Pirmajā blokā atzīmējiet vienīgo pareizo atbildi no sešām dotajām; par katru pareizo atbildi pienākas 1 punkts. Otrajā blokā jautājumi un uzdevumi ir bez atbilžu variantiem; par katru pareizo atbildi pienākas 2 punkti. Maksimāli iespējamais punktu skaits konkursā – **90**. Konkursa nobeigumā jādod atbilde uz papildjautājumu. Labu veiksmi!

I BLOKS

- Ko iegūst no abakas?
A abakīnu B cukuru C pastēti
D šķiedras E tabaku F zaļzilskābi
- Iedomājaties, ka Jūs esat Latvijas Valsts prezidents. Līdz kurai Rīgas vietai Jūs no savas pils ejot kājām (soļojot vienādā ātrumā un pa iespējami īsāko legālo ceļu) varat nokļūt visātrāk?
A ASV vēstniecībai **B Centrāltirgum** C Dailes teātrim
D Eduarda Smiļģa teātra muzejam E Rīgas zoodārzam F Zinātņu akadēmijai
- Saskaņā ar leģendu, Romu no gallu uzbrukuma ap 390. g. p.m.ē. izglāba
A *Abakadabraea* B *Acetylsalicylicum* C *Anserini*
D *Sinanthropus* E *Stratocumulus* F *Streptococcus*
- Ž. Kubičeks (1902-1976) pēc vēsturnieku domām ir vienīgais daļēji čigānu izcelsmes valsts prezidents. Kuras valsts prezidents viņš bija no 1956. līdz 1961. gadam?
A Austrijas **B Brazīlijas** C Čehoslovākijas
D DĀR E Dienvidslāvijas F Peru
- Lietuviešu mitoloģijā - bišu dievs, pārmērīgs baudītājs un vilinātājs, pinkains resnulis
A Bangpūtis B Baubis C Bentis D Birzulis E Bleidelis **F Bubils**
- Kura kontinenta (pasaules daļas) galējais kontinentālais dienvidu punkts ir Frovorda rags?
A Austrālijas B Āfrikas C Āzijas
D Dienvidamerikas E Eiropas F Ziemeļamerikas
- Āzijas valsts, kuras karogā nav sarkanās krāsas
A Kambodža **B Kipra** C Kirgizstāna
C Korejas Republika E Korejas TDR F Kuveita
- Vērtīgākā Eiropas valūta (X) no zemāk minētajām pēc stāvokļa uz 2022. gada 27. janvāri saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas datiem (100 EUR = 195.58 X), bija
A BGN B CZK C HUF D PLN E RUB F SEK
- Asteroīds 2010 GC158 jeb 284984 ..
A Aizsilnieks B Cepurnieks **C Ikaunieks** D Lapenieks E Palkavnieks F Stendzenieks
- Pirmais Ņūtona likums jeb .. likums
A berzes B gravitācijas **C inerces** D masas E paātrinājuma F relativitātes
- Celtniecībā seismiski aktīvos rajonos seismiskuma līmeņa noteikšanai NVS valstīs tiek izmantota 12 ballu skala, kas raksturo zemestrīču intensitāti. Šo skalu sauc par
A Alijeva-Berhuhamedova-Nazarbajeva skalu B Gorbačova-Brežņeva-Hruščova skalu
C Jeļcina-Junga-Kinsija skalu **D Medvedeva-Šponhoijera-Karnika skalu**
E Putina-Fukujamas-Jamafukas skalu F Žirinovska-Berezovska-Hodorkovska skalu
- Kustīgu un darbīgu, arī nemierīgu cilvēku (parasti bērnu) mēdz salīdzināt ar
A H B He C Hf **D Hg** E Ho F Hs

13. Viens no muskuļiem cilvēka kājā
 A audējmuskulis B daktermuskulis **C drēbniekmuskulis**
 D friziermuskulis E kurpniekmuskulis F pirtniekmuskulis
14. Taksonomiski cilvēki (*Homo*) ir primātu kārtas (*Primates*)
 A dzimta **B ģints** C pasuga D suga E šķirne F varietāte
15. Zemāk doti seši Latvijā sastopami “zili” organismi: 5 augi un 1 dzīvnieks. Atzīmējiet vienīgo dzīvnieku!
 A zilausis B zilene **C zilenītis** D zilgalvīte E zilpodze F zilsniedzīte
16. 1887. gadā Tiflisas (tagad Tbilisi) aptiekārs Mitrofans Lagidze izgudroja tarhūnu – smaragdzaļas krāsas atspirdzinošu dzērienu, kura galvenā sastāvdaļa ir ..
 A anīss **B estragons** C kadiķogas D selerijas E vērmeles F žeņšeņš
17. ‘Amsterdamas’, ‘Berlikum’, ‘Denveras’, ‘Flakē’, ‘Garais Šantenē’, ‘Imperatora’, ‘Ķīnas’, ‘Mini’, ‘Nantes’, ‘Parīzes’, ‘Šantenē’. Tās ir Ziemeļu un Ziemeļrietumu Eiropā izplatītākās kāda dārzeņa šķirnes. Kā sauc dārzeņi?
 A baklažāns **B burkāns** C kartupelis D kālis E redīss F sīpols
18. Kurš no krievu literatūras varoņiem bija “domas gigants, krievu demokrātijas tēvs, imperatoram pietuvināta persona”?
 A Pjērs Bezuhovs B Ilja Oblomovs C Rodions Raskoļņikovs
 D Mihails Sobakevičs E Poligrāfs Šarikovs **F “Kisa” Vorobjaņinovs**
19. Japāņu rakstnieka Kobo Abes romāns
 A “Bērns sniegā” B “Dubļu vīrs” C “Sievasmāte betonā”
D “Sieviete smiltīs” E “Tēva māls” F “Vectēvs dūnās”
20. Kā sauc ielu Apē, kas savieno Jāņa ielu ar Stacijas ielu?
 A Ausekļa iela **B Elīnas Zālītes iela** C Jāņa Ziemeļnieka iela
 D Ojāra Vācieša iela E Rietekļa iela F Tirmalietes iela
21. Kurš no šiem erudīcijas spēļu vadītājiem (esošajiem vai bijušajiem) ir senākais, pareizāk sakot, gados vecākais?
 A Zigmunds Fricsons B Uģis Joksts **C Ivo Krumholcs (dz.1966.)**
 D Mārtiņš Ķibilds E Eduards Švāns F Edijs Začs
22. Specializēts juridiskās preses izdevums Latvijā, iznāk „Latvijas Vēstneša”paspārnē
 A „Advokāts un prokurors” B „Alibi” C „Dzīve aiz restēm”
D „Jurista vārds” E „Likums un kārtība” F „Temīdas svāri”
23. Dotas sešas operas: piecas sacerējis Džuzepe Verdi, vienu – Džakomo Pučīni. Atzīmējiet vienīgo Pučīni operu!
 A “Aīda” B “Falstafs” C “Korsārs” **D “Manona Lesko”** E “Rigoletto” F “Traviata”
24. Gaisa sildīšanas ierīce domnās
 A kamarūts **B kaupers** C kleins
 D krēsla F kukuvass F kulakovs
25. Latviešu gleznotājs (1904-1985), vēsturisko gleznu “Kuršu uzbrukums Rīgai”, “Saules kauja”, “Senlatvieši”, “Viestura cīņa pret vācu iebrucējiem” u.c. autors Voldemārs
 A Asaris B Grundulis C Lasis
 D Plaudis **E Vimba** F Zutis
26. Cik reizes “Lielā Kristapa” balvu nominācijā Labākais spēlfilmu režisors saņēmis Jānis Streičs?
 A 1 B 2 C 3 D 4 E 5 **F nevienu**
27. Kaut arī Vinsents van Gogs mira 37 gadu vecumā, viņu 2018.gada filmā “Van Gogs. Pie mūžības vērtiem” tēloja tobrīd 62 gadus vecais aktieris
 A Timotijs Daltons **B Vilems Defo** C Žerārs Depardjē
 D Džonijs Deps E Roberts Djuvāls F Hjū Džekmens
28. 1. e2-e4 e7-e5 2. Zg1-f3 f7-f5. Kā sauc šaha atklātņi, kuras pirmie gājieni ir minēti?
 A angļu atklātne B franču aizsardzība C holandiešu aizsardzība
D latviešu gambīts E skotu atklātne F vecindiešu aizsardzība
29. Tradicionālajā Berlīnes maratonā, kas notika 2018. gada 16. septembrī, kenijietis Eliuds Kipčoge uzstādīja jaunu pasaules rekordu maratonskrējienā. Tagad tas, pārrēķinot sekundēs, ir
 A 4978 sek. **B 7299 sek. (2.01:39)** C 9999 sek.
 D 12363 sek. E 14456 sek. F 16234 sek.
30. Caurduris ir piederums, ko parasti lieto
 A akvalangisti B grāmatveži C kurpnieki D ķirurgi **E pavāri** F zirgkopji

II BLOKS

1. Kādā jomā ir izdots viens no cilvēku ikdienu visvairāk ietekmējošiem Eiropas Savienības tiesību aktiem ar numuru 2016/679, kas latviešu valodā bieži tiek apzīmēts ar akronīmu „VDAR”?
Personas datu aizsardzība (der arī vienkārši „dati”)
2. Tās ir sešām Latvijas pilsētām. Līgatnei tās ir piecas, Sedai un Stendei trīs, Jēkabpilij un Subatei pa vienai. Kas ir tās un cik to ir Tukumam?
egles; 3 Tukuma ģerbonī
3. Šis vārds Liepājas pilsētas oficiālajā himnā sastopams visbiežāk - 22 reizes. Uzrakstiet to!
vējš
4. Ko senie romieši sauca par *instrumentum vocale* jeb runājošo darbarīku?
vergu
5. Kā latviešu mitoloģijā sauc burvju grāmatu, kuru lasot var izsaukt miroņus, lai tie dara noteiktus darbus?
“Melnā grāmata”
6. Ja Jūs zināt, kā sauca Spānijas vicekaralisti Dienvid- un Vidusamerikā (ietvēra sevī tagadējo Kolumbiju, Venecuēlu, Ekvadoru un Panamu), tad zināsit, kāds auglis attēlots Kolumbijas ģerboņa augšējās daļas centrā!
granāts jeb granātābols (vicekaraliste Jaunā Granāda)
7. 2002. gadā raidkorporācija BBC veica aptauju, kurā tika noskaidroti 100 visu laiku izcilākie briti. Pirmās 19 vietas aptaujā ieguva angļi un angļietes, un tikai 20. vietā tika ierindots kāds skots, kura izcilāko veikumu attēlo formula $R-C_9H_{11}N_2O_4S$ Kā viņu sauc (vārds, uzvārds)?
Aleksandrs Flemings (penicilīna atklājējs)
8. 2007. gadā Lisabonā tika pasludināts septiņu jauno pasaules brīnumu saraksts. Tajā ietilpst Čičenica, Kristus Pestītājs, Kolizejs, Lielais Ķīnas mūris, Maču Pikču, Petra un ..
Tadžmahāls
9. 2021.gada septembrī tika izveidota trīspusēja savienība (pakts) starp Austrāliju, Apvienoto Karalisti un ASV, kas vērsta pret Ķīnas ietekmes pieaugumu Indijas un Klusā okeāna apvidū. Uzrakstiet šīs savienības akronīmu!
AUKUS
10. No kura gada LTV sāka raidīt prāta spēli „Zini vai mini”? Papildinformācija par to gadu: Latvijas prezidenta vēlēšanās atkārtoti uz otro termiņu tiek ievēlēta Vaira Vīķe-Freiberga, Rīgā notiek Eirovīzijas dziesmu konkurss, kurā uzvar Turcijas pārstāve, darbību uzsāk brīvās tīmekļa enciklopēdijas Vikipēdijas latviešu valodas versija, iet bojā *Space Shuttle Columbia*, ASV un tās sabiedrotie iebrūk Irākā, saskaņā ar Lauksaimniecības datu centra informāciju uz tā gada 30. septembri Latvijā bija 98381 slaucamā govys, Tilžas pagastā piedzimuši 17 cilvēku mazuļi.
2003.gads
11. Šīs Āfrikas valsts gandrīz visu lielāko pilsētu nosaukumi sākas ar burtu B: Bambari, Batangafo, Bemberati, Bosangoa, Bozuma, Bvara. Arī galvaspilsētas, kas ir lielākā pilsēta valstī, nosaukums sākas ar šo burtu. Uzrakstiet gan valsts, gan tās galvaspilsētas nosaukumu!
CĀR (Centrālāfrikas Republika); Bangi
12. Āfrikas kontinentā šie ģeogrāfiskie objekti atrodas DĀR, Senegālā, Somālijā un Tunisijā, Dienvidamerikas kontinentā – Brazīlijā, Čīlē, Kolumbijā un Peru, Eirāzijā – Krievijā (divi), Portugālē un ..
Malaizijā (kontinentu galējie punkti; Malaizijā – Piai jeb Pijajas rags)
13. Jūs braucat pa valsts galveno autoceļu A6 no Rīgas uz Daugavpili. Cik pilsētas Jums nāksies šķērsot (neskaitot Rīgu un Daugavpili)? Par precīzu atbildi pienākas 2 punkti, par ± 1 pilsētu – 1 punkts.
8 (Salaspils, Ikšķile, Ogre, Ķegums, Lielvārde, Koknese, Jēkabpils, Līvāni)
14. Šīs Saules sistēmas planētas pavadoņi ir tik mazi, ka tur nav novērojami pilni Saules aptumsumi. Kā sauc planētu?
Marss
15. Uzrakstiet skaitli, ja zināms, ka: 1) tik pāru ribu ir cilvēkam; 2) tā ir kvadrātsakne no groša; 3) tik pensu bija šiliņā (pirms 1971.g. Lielbritānijas naudas reformas; 4) tas ir magnija atomnumurs.
12
16. Romba diagonāles ir 8 m un 4 m garas. Cik kvadrātmetru liels ir romba laukums?
16 m²

17. Ziloņi ir vislielākie sauszemes dzīvnieki. Izšķir 3 ziloņu sugas: Āzijas zilonis (*Elephas maximus*), Āfrikas savannas zilonis (*Loxodonta africana*) un Āfrikas .. zilonis (*Loxodonta cyclotis*)
Āfrikas meža zilonis
18. Ar šo vārdu botānikā apzīmē daudzgadīgu augu ar vairākiem virszemes skeleta zariem, kuru apakšējā daļa ir pārkoksnējusies, bet augšējā – nepārkoksnējas un rudenī atmirst. Šādi augi ir, piemēram, avene, bebrukārklīņš, lavanda, mārsils, mellene, miltene, vaivariņš, vistene u.c.
puskrūms
19. Lakricas gurami, medus gurami, plankumainais gurami, pērļu gurami un skūpstošais gurami ir diezgan izplatīti mājdzīvnieki. Kā sauc viņu “kūti”?
akvārijs (minētās ir akvāriju zivtiņas)
20. Armēņu - 39, franču - 26, krievu - 33, lietuviešu - 32, slovāku - 46, somu - 29, vācu - 30. Ko apzīmē minētie skaitļi?
burtu skaits alfabētā
21. Par ko pārvērtās 2. gadsimtā sarakstītā romāna “Metamorfozes” (“Pārvērtības”) galvenais varonis Lūcijs?
par ēzeli (romāns pazīstams arī ar nosaukumu “Zelta ēzelis”, autors Apulejs)
22. Slavenajam literātam un ārstam Antonam Čehovam (šodien, 2022. gada 29. janvārī, ir viņa 162. dzimšanas diena!) bija vesela armija pielūdzejū. Čehovam pārceļoties uz dzīvi Jaltā, daudzas pielūdzejās arī devās turp. Kad rakstnieks devās pastaigā pa pilsētu vai liedagu, pielūdzejās sekoja viņam, mēģināja pievērst uzmanību, iepazīties utt. Vietējā prese šīs sievietes nodēvēja ar Čehovu un augļkopību saistītā vārdā. Kādā?
“antonovkas”
23. Kairas starptautiskā filmu festivāla galvenā balva ir “Zelta ..”. Papildinformācija: iedomājaties vairākus vārdus, ar kuriem Jums asociējas Ēģipte; viens no tiem noteikti derēs festivāla nosaukumā!
piramīda
24. Šis slavenais rudmataināis mūziķis (dzimis 1991. gadā) savus albumus ierasti nosauc matemātikas zīmju simbolos, piemēram, +, x, ÷, = Kā viņu sauc?
Eds Šīrans
25. Kas Imanta Kalniņa dziesmā ar Jura Helda vārdiem liek roku uz pleca Aināra Mielava dziedātās dziesmas varonim?
Zālamans
26. Leonardo da Vinči slavenajā gleznā “Mona Liza” attēlotajai sievietei trūkst *supercilium*. Kas ir *supercilium*?
uzacis
27. Tieši tādu “garšvielu” Sokrats uzskatīja par labāko piedevu ēdienam -
bads (der arī **izsalkums**)
28. Ko treneris Oļģerts Altbergs (1921-1998) izveidoja 1958. gadā?
basketbola komandu TTT
29. Kas ir liels un mazs Igaunijā, bet tikai mazs Latvijā? Atbilde ir Jūsu acu priekšā!
burts “i”
30. Žuzas ir kādas tautas cilšu apvienības un to apdzīvotās teritorijas 15. gs.-18 gs. Kā sauc šo tautu?
kazahi

PAPILDJAUTĀJUMS. Cik liels (kilogramos) ir pasaules rekords svarcelšanas sievietēm smagā svara (virs 87 kg) grūšanas disciplīnā, ko 2019. gada septembrī uzstādīja ķīniete Li Venveņa?

186 kg

Sastādīja V.Insbergs

VĀRDS, UZVĀRDS